

Аналіз травматизму у студентів в процесі занять спортивними іграмиГребік О. В.¹, Файдевич В. В.¹, Тарасюк В. Й.²¹Луцький національний технічний університет²Луцький педагогічний коледж³

Анотація. Мета: аналіз травм у студентської молоді в процесі занять спортивними іграми. **Матеріали та методи дослідження:** для розв'язання поставлених завдань використовувались такі методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, анкетування; методи математичної статистики. Учасниками дослідження є 182 студента, серед них 95 хлопців та 87 дівчат. Це студенти Технологічного факультету Луцького національного технічного університету (106 осіб) та математичного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (76 осіб). Організація дослідження. Анкетування проводилося у 2018-2019 навчальному році, серед студентів з метою вивчення та аналізу причин виникнення травм під час занять спортивними іграми (футболом, баскетболом, волейболом та гандболом). **Результати:** під час занять спортивними іграми, в ході навчальних, тренувальних процесів та під час змагань через легкодумство, неухважність і, навіть, незважаючи на найретельніші запобіжні заходи є можливість отримання травми. Статистика показує, що переважна більшість ушкоджень виникає через організаційні і методичні помилки в навчально-тренувальному процесі та змагальній діяльності, а також залежить від рівня фізичної, техніко-тактичної підготовленості і стану здоров'я студентів, які грають у спортивні ігри. **Висновки:** травматизм у процесі спортивної гри – досить поширене явище. 74,8 % студентської молоді отримували травми на заняттях зі спортивних ігор. За кількістю випадків травм переважають юнаки. Основними причинами травм у процесі рухової активності, на думку студентів, слід вважати недоліки організаційного та методичного характеру. За результатами анкетування, можна стверджувати, що всі тренери-викладачі, без винятку, володіють знаннями та навиками першої медичної (долікарської) допомоги. Були також намічені педагогічні умови, які має створити тренер-викладач, щоб навчально-тренувальний процес зі спортивних ігор був нетравматичним, зокрема: правильна організація та методика занять; забезпечення хорошого стану місць для занять, інвентаря, одягу, взуття; застосування захисних засобів; регулярний лікарський контроль; виконання гігієнічних вимог; щоденна виховна робота.

Ключові слова: травматизм; студент; причина; футбол; баскетбол; волейбол; гандбол.

Вступ. Одним із пріоритетних завдань, визначених Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ столітті та Цільовою комплексною програмою «Фізичне виховання – здоров'я нації» є виховання гармонійно розвиненої, морально й фізично здорової особистості, яка відповідально ставиться до власного здоров'я і здоров'я інших як до найвищої індивідуальної і суспільної державної цінності (Вакарчук, 2008; Войнаровський, 2012; Roberts, Reeves, & Rylie, 2015). Складна соціально-економічна й

екологічна ситуація та духовна криза в Україні викликають все більшу занепокоєність станом здоров'я й фізичної підготовленості студентської молоді. У зв'язку з цим підвищується освітньо-виховна роль викладачів ЗВО, які мають плідно впливати на забезпечення й розвиток фізичного, психічного й духовного здоров'я молоді.

Окрім того, під час занять спортивними іграми, в ході навчальних, тренувальних процесів та під час змагань через легкодумство, неухважність і, навіть, незважаючи на найретельніші запобіжні заходи, можливі також травми. Статистика

показує, що переважна більшість травм виникає через організаційні і методичні помилки в навчально-тренувальному процесі та змагальній діяльності, а також залежить від рівня фізичної, техніко-тактичної підготовленості і стану здоров'я студентів, які грають у спортивні ігри.

На сучасному етапі, проблема травматизму та його запобігання стали предметом дослідження фахівців різного спрямування. Так, вивченням проблем травматизму у студентів під час занять фізичною культурою та спортом займалися О. Гребік, Г. Грибан, А. Конох; вивчались причини травматизму під час занять з єдиноборств В. Перебийніс, К. Ананченко; досліджувались травми, характерні для різних видів спорту З. Миронова, Ю. Высочин, В. Лукоянов; досліджувались засоби профілактика травматизму С. Вачев, С. Кость, М. Лопин, В. Кравцов. Аналізуючи вище описане, можна зробити висновок, що даний напрямок дослідження є досить актуальним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами.

Дослідження проводилось відповідно теми науково-дослідної роботи Луцького національного технічного університету за темою «Педагогічна діагностика в системі фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів» (номер державної реєстрації 0112U002160).

Метою нашої роботи є аналіз травм у студентської молоді в процесі занять спортивними іграми.

Завдання дослідження:

1. Визначити наявність травмизму під час занять спортивними іграми (футболом, баскетболом, волейболом та гандболом).
2. Виявити основні причини виникнення травм в навчально-тренувальному процесі у студентів.

Матеріали та методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використовувались

такі методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, анкетування; методи математичної статистики.

Учасниками дослідження є 182 студента, серед них 95 хлопців та 87 дівчат. Це студенти Технологічного факультету Луцького національного технічного університету (106 осіб) та математичного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (76 осіб).

Організація дослідження. Анкетування проводилося у 2018-2019 навчальному році, серед студентів з метою вивчення та аналізу причин виникнення травм під час занять зі спортивних ігор (футболу, баскетболу, волейболу та гандболу).

Залежно від способу спілкування з респондентами, анкетування було особистісним. Студенти заповнювали анкети в присутності дослідника. Це дало змогу контролювати правильне заповнення анкет і їх повне повернення. За характером процедури анкетування було груповим, що дозволило зібрати значний матеріал за мінімальний час. Анкета мала три частини: вступну, основну й демографічну. Вступна частина передбачала своєрідне звернення до респондентів, де зазначали: науковий заклад, від імені якого виступає дослідник, завдання дослідження, роль кожного респондента у вирішенні зазначених завдань, правила заповнення анкети. Основна частина складалася з набору питань, на які потрібно було дати відповіді. Демографічна частина анкети для студентів передбачала питання, які визначали паспортну характеристику респондента: стать та місце навчання.

Результати досліджень та їх обговорення. На питання анкети: «Чи отримували Ви травми на заняттях із спортивних ігор?» 74,8 % респондентів дали позитивну відповідь, 25,2 % опитаних вказали, що не отримували травм (рис. 1).

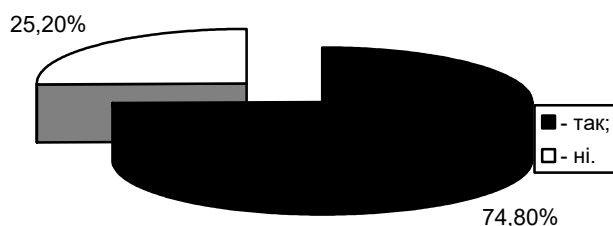

Рис. 1. Наявність травм у студентів під час занять спортивними іграми, %

Як видно з табл. 1 не залежно від статі та вищого навчального закладу, більшість респондентів отримували травми під час занять зі спортивних ігор. У процесі спортивної гри не отримували ушкоджень: 15,8 % хлопців, 35,7 % дівчат;

21,6 % студентів Луцького національного технічного університету та 30,2 % опитаних Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки.

Таблиця 1

Наявність травм у студентів на заняттях із фізичного виховання залежно від статі та вищого закладу освіти, %

Показники	Стать		Вищий заклад освіти	
	хлопці	дівчата	ЛНТУ	СНУ
так;	84,2	64,3	78,4	69,8
ні;	15,8	35,7	21,6	30,2
важко відповісти.	–	–	–	–

Заняття зі спортивних ігор проводять зі студентами в різних умовах і з різною спрямованістю, якщо це дозволяє спортивна база вищого закладу освіти. Вони вирізняються великою різноманітністю. Знання основ організації занять потрібна викладачам-тренерам, що проводять заняття в навчальних групах тощо. Для вирішення завдань, які стоять перед фізичним вихованням (оздоровчих, освітніх і виховних), застосовують різні форми організації занять фізичними вправами (навчальні, самостійні, секційні, фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи тощо) (Войнаровський, & Войнаровська, 2012; St Quinton, & Brunton, 2018).

Вивчаючи відповіді на питання анкети «Під час якої форми заняття Ви отримали травму?» пропонували декілька варіантів відповідей: під час навчальних занять; під час самостійних занять; під час секційних занять; під час фізкультурно-масових заходів; під час змагань; травм не було. Як видно з рис. 2, серед опитаних

студентів 25,2 % респондентів під час рухової активності травм не зазнали. Найвищий відсоток студентської молоді утримали ушкодження під час навчальних занять (24,7 %), що є фактичним визнанням помилок в організації або методиці занять з боку викладацького складу. По 15,4 % отримали варіанти «під час самостійних» та «секційних занять», 10,9 % студентів вказали варіант «під час змагань», найменше випадків травматизму зафіксовано під час фізкультурно-масових заходів (8,4 %).

Вивчаючи результати відповідей студентів відповідно до статі, спостерігаємо подібну тенденцію, що відображена в табл. 2. Найвищі показники припали на варіант «під час навчальних занять» (хлопці – 26,3 %, дівчата – 22,9 %). Найменша кількість юнаків травмувалась під час фізкультурно-масових заходів (10,5 %), а дівчата – під час фізкультурно-масових заходів та під час змагань (по 5,7 %).

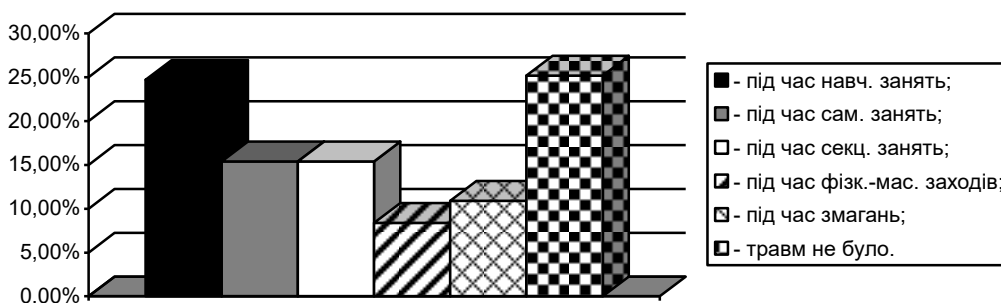

Рис. 2. Перелік форм занять із спортивних ігор, під час яких були зафіксовані випадки травматизму, %

Можливо, такий малий відсоток у дівчат тому, що вони не надто активні під час спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів. Травм не було зафіксовано у 10,5 % хлопців та 41,7 % дівчат. Це підтверджує те, що найчастіше травмуються хлопці.

Незалежно від вищого закладу освіти найбільша кількість травм припадає під час навчальних занять. Серед студентів ЛНТУ, які не зазнали травм у навчальному процесі зі спортивних ігор, – 22,0 %, а у СНУ імені Лесі Українки – 30,5 %.

Таблиця 2

Перелік форм занять із спортивних ігор, під час яких були зафіксовані випадки травматизму залежно від статі та вищого закладу освіти, %

Показники	Стать		Вищий заклад освіти	
	хлопці	дівчата	ЛНТУ	СНУ
Під час навчальних занять	26,3	22,9	28,2	19,7
Під час самостійних занять	21,3	9,1	18,8	10,5
Під час секційних занять	15,7	14,9	16,9	13,1
Під час фізкультурно-масових заходів	10,5	5,7	4,7	13,1
Під час змагань	15,7	5,7	9,4	13,1
Травм не було	10,5	41,7	22,0	30,5

Аналізуючи відповіді на питання анкети «Через які причини, на Вашу думку, найчастіше виникають травми?», думки респондентів розподілились так: через організаційні причини – 19,7 %, через методичні причини – 17 % та вагалися із відповіддю – 63,3 %. Такий

великий відсоток опитаних, які не змогли відповісти на поставлене питання, – явище закономірне. Бо студенти, які взяли участь в анонімному анкетуванні, не фахівці і навіть не майбутні фахівці у галузі фізичного виховання і спорту (рис. 3).

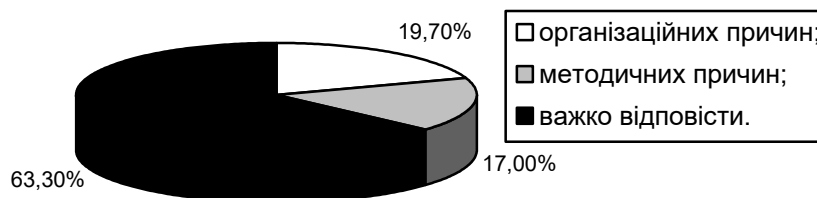

Рис. 3. Перелік причин, на думку студентів, через які виникають травми в процесі спортивної гри, %

Незалежно від статті та місця навчання, більшість респондентів відчули труднощі, даючи відповідь на поставлене питання. Хто назвав причини, вказали на дві: через організаційні та методичні причини (табл. 3).

Таблиця 3

Перелік причин, через які виникають травми в процесі спортивної гри, залежно від статі та вищого закладу освіти, %

Показники	Стать		Вищий заклад освіти	
	хлопці	дівчата	ЛНТУ	СНУ
Через організаційні причини	16,8	22,9	15,0	26,3
Через методичні причини	10,5	24,1	18,8	14,4
Важко відповісти	72,7	53,0	66,2	59,3

Перед кожною системою фізичного виховання ставляться певні завдання, які знаходять своє відображення в підборі засобів та побудові занять. Структура заняття – єдиний педагогічний процес (Латенко, & Копочинська, 2015; Мельник, 2016). Заняття із спортивних ігор складається з трьох частин: підготовчої, основної та завершальної. Завданнями підготовчої частини заняття є організація студентів і забезпечення їх загальної функціональної готовності для вирішення завдань основної частини. В основній частині вирішують такі завдання: спеціальна функціональна підготовка; повідомлення студентам та засвоєння ними знань у галузі спортивної гри; формування рухових умінь і навичок; формування вміння застосовувати рухові навички в новій незнайомій обстановці; розвиток фізичних якостей. Завершальна частина передбачає організоване завершення заняття, зниження психічного навантаження і фізичного навантаження окремих органів і

систем організму, приведення їх до оптимального рівня для наступної діяльності (Мельник, & Пітин, 2015а). Заняття будується з урахуванням багатьох об'єктивних чинників: впливу фізичних вправ на організм; закономірностей процесу фізичного розвитку людини; логіки розгортання навчально-пізнавальної діяльності; залежності між технікою виконання рухів та характером прояву фізичних якостей, а також часом, місця, умов занять та поведінки молоді (Мельник, & Пітин, 2015b).

У питанні анкети «В якій частині заняття Ви отримали травму?», ми отримали такі результати: у підготовчій частині – 14,8 %, в основній – 42,4 %, в завершальній – 17,6 %; травм не отримували – 25,2 %. Найбільша кількість респондентів обрали варіант «основна частина», незначні відсотки – підготовча та завершальна частини (рис. 4).

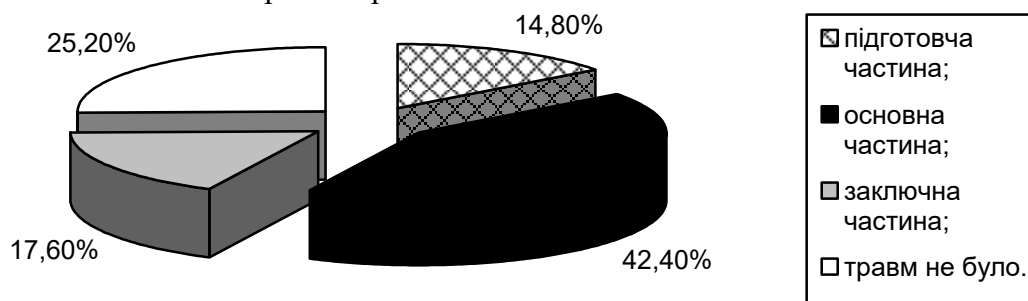

Рис. 4. Частини заняття із спортивних ігор, під час яких зазнали травм студенти, %

Незалежно від статті та місця навчання, більшість опитаних студентів зазнали травм в основній частині заняття із

спортивних ігор. 21,6 % студентів Луцького національного технічного університету та 30,2 % молоді

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки не зазнавали травм на заняттях (табл. 4).

Таблиця 4

Частини заняття із спортивних ігор, під час яких зазнали травм студенти залежно від статі та вищого закладу освіти, %

Показники	Стать		Вищий заклад освіти	
	хлопці	дівчата	ЛНТУ	СНУ
Підготовча частина	15,7	13,7	12,2	18,4
Основна частина	46,5	38,1	47,4	35,7
Завершальна частина	22,1	12,6	18,8	15,7
Травм не було	15,7	35,6	21,6	30,2

Фізична активність пов'язана з низкою екстремальних ситуацій, яка вимагає хорошого здоров'я від студентської молоді. Високий рівень фізичної підготовленості може досягти лише здоровий студент. Проте заняття фізичним вихованням не шкодять, а сприяють розвитку хорошого здоров'я тільки тоді, коли вони проводяться раціонально, з оптимальним навантаженням, у відповідній гігієнічній обстановці тощо (Павленко, 2017).

Інакше кажучи, для того, щоб фізичне виховання несло свою оздоровчу функцію, необхідно дотримуватись певних умов. Ці умови полягають передусім у відсутності фізичного й емоційного перевантаження, в нормуванні фізичних навантажень, їх оптимальності, неухильному наслідуванні здорового способу життя, дотриманні режиму побуту, харчування тощо.

Звичайно, всі ці умови добре відомі зараз, але не завжди їх виконують. Проте, фізичні навантаження призводять до важких, а іноді й до трагічних наслідків. Тоді заняття руховою активністю перетворюються на свою протилежність і можуть стати джерелом різного роду травм, захворювань і ушкоджень. Усе це не означає, що сучасне студентське фізичне виховання втратило своє оздоровче значення. Будь-яка фізична активність має бути оптимальною, бо тільки оптимальне навантаження забезпечує фізичне вдосконалення організму людини (Степанюк, 2003).

Респондентів попросили вказати найбільш небезпечний, на їхню думку, вид рухової активності серед запропонованих

у їхньому вищому навчальному закладі. Подали низку варіантів відповідей: футбол; баскетбол; волейбол; гандбол та важко відповісти. Думки опитаних студентів розділились так: футбол – 27,3 %; баскетбол – 8,4 %; волейбол – 3,9 %; гандбол – 24,6 % та не змогли відповісти – 35,8 %. На думку студентів, найбільш небезпечними є футбол (27,3 %) та менш безпечним – волейбол (3,9 %). Не змогли визначитись із відповіддю 35,8 %. Подібна тенденція спостерігається серед респондентів обох статей та двох вищих закладів освіти.

На заняттях, на яких через певні причини відсутній викладач, спортивні травми трапляються в декілька разів частіше, ніж у присутності педагога. Це підтверджує їхню активну роль у профілактиці травматизму в навчально-тренувальному процесі (Степанюк, 2006).

На питання анкети «Чи був присутній тренер-викладач в той час, коли Ви отримали травму?» пропонували варіанти – так, ні, важко відповісти. 84,6 % респондентів дали позитивну відповідь і 15,4 % – негативну (рис. 5).

На нашу думку, такий відсотковий розподіл демонструє, що найбільша кількість травм трапляється в присутності викладача тобто, під час навчальних, секційних занять, фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів. Негативна відповідь вказує на отримання травми під час самостійних занять, або на ту категорію студентів, які ушкоджень під час занять фізичними вправами не мали. Присутність педагога на занятті – одна з його необхідних фахових характеристик.

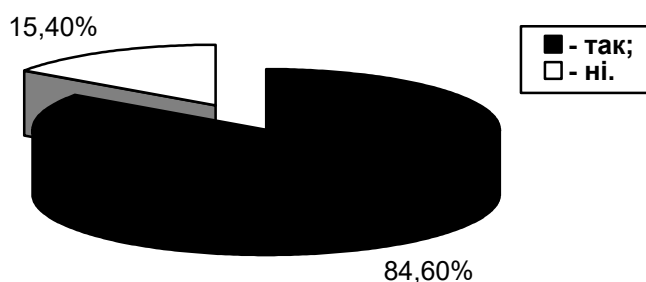

Рис. 5. Присутність тренера-викладача на занятті в момент отримання травми студентами, %

Як видно з табл. 5 подібна тенденція спостерігається серед студентів будь-якої статі та незалежно від місця навчання.

Завдання першої медичної допомоги полягає в тому, щоб найпростішими засобами врятувати життя потерпілому, полегшити його страждання, запобігти розвитку можливих ускладнень, зменшити важкість перебігу травми чи захворювання. Перша медична допомога – це тимчасова зупинка кровотечі, накладання стерильної пов’язки на рану, штучне дихання, непрямий масаж серця, введення заспокійливих ліків, накладання шини, транспортна іммобілізація тощо.

Таблиця 5

Присутність тренера-викладача на занятті в момент отримання травми студентами залежно від статі та вищого закладу освіти, %

Показники	Стать		Вищий заклад освіти	
	хлопці	дівчата	ЛНТУ	СНУ
Так	79,0	90,9	86,8	81,6
Ні	21,0	9,1	13,2	18,4
Важко відповісти	–	–	–	–

Надання якнайшвидшої першої медичної допомоги має вирішальне значення для врятування життя і подальшого перебігу ураження. Для першої медичної допомоги використовують табельні та підручні засоби. До табельних засобів належать: перев’язувальні матеріали, кровоспинні джгути, спеціальні шини для іммобілізації, а також деякі медикаменти: розчин йоду спиртовий 5-процентний, спиртовий розчин зелені брильянтової, нашатирний спирт, аптечка індивідуальна (АІ – 2) (Bell, 2003). Як підручні засоби можна використовувати: при накладанні пов’язок – чисте простирadlo, сорочка, тканина (краще некольорова); для зупинки кровотечі (замість джгута) – ремінь, пасок, скручена у джгут тканина; при переломах (замість шин) – смужки твердого картону або фанери, дошки, палиці тощо.

Відповідаючи на питання анкети «Чи була Вам надана перша медична допомога?», пропонували обрати один із запропонованих відповідей – так, ні, важко

відповісти. Усі без винятку опитані студенти підкреслили варіант – так, незалежно якої вони статі та в якому вищому навчальному закладі вчаться.

У питанні анкети «Якому способу відновлення після травм Ви надаєте перевагу (за умови, якщо травма легка або середньої складності)?» серед запропонованих варіантів 84,2 % відчували труднощі із відповіддю, 10,9 % вказали на варіант – самостійно та 4,9 % – під наглядом лікаря (рис. 6).

Значний відсоток респондентів, незважаючи на стать, або місце навчання, вагалися із відповіддю, 18,9 % юнаків надають перевагу відновлюватись самостійно, 1,0 % – під наглядом медичного працівника. Дівчата, відповідаючи на це питання, найбільше голосів надали варіанту «під наглядом лікаря» (8,8 %), а 2,2 % обрали варіант «самостійно». Це пояснюємо тим, що студентки – майбутні матері, які будуть народжувати дітей. Тому вони бережно ставляться до питань власного здоров’я,

щоб не мати ні яких ускладнень у майбутньому, довіряючи при цьому лише

медичним фахівцям.

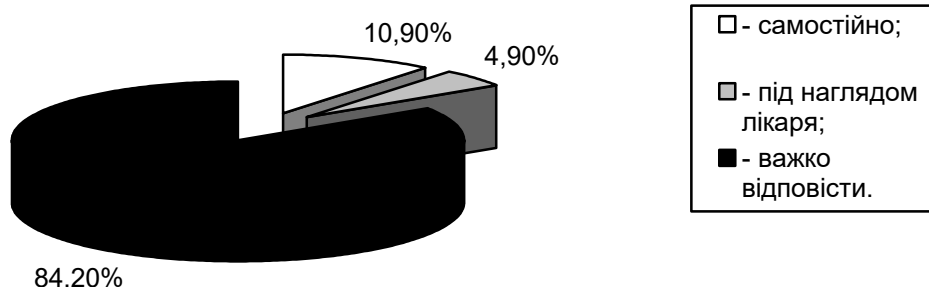

Рис. 6. Способи відновлення після травм, яким студенти надають перевагу (за умови, якщо травма легка або середньої складності), %

Студенти Луцького національного технічного університету (10,3 %) та Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (11,8 %) відновлюються після травм самостійно. По незначному відсотку припало на варіант відповіді «під наглядом лікаря» (табл. 6).

Унеможливити, або принаймні звести до мінімуму випадки травм

студентів під час ігрових зіткнень – одне із завдань у роботі тренера-викладача. Вирішується це завдання, як правило, широким комплексом різноманітних заходів, що становлять зміст педагогічних умов під час організації та проведення керованих і самостійних форм занять фізичними вправами.

Таблиця 6

Способи відновлення після травм, яким надає перевагу студентська молодь залежно від статі та вищого закладу освіти, %

Показники	Стать		Вищий заклад освіти	
	хлопці	дівчата	ЛНТУ	СНУ
Самостійно	18,9	2,2	10,3	11,8
Під наглядом лікаря	1,0	8,8	3,7	6,5
Важко відповісти	80,1	89,0	86,0	81,7

На питання «Які, на Вашу думку, педагогічні умови має створити тренер-викладач, щоб навчально-тренувальний процес фізичною активністю був нетравматичним?» 88,4 % респондентів відчули труднощі у виборі відповіді, а 11,6 % вказали на такий комплекс педагогічних заходів:

- правильна організація та методика занять;
- забезпечення хорошого стану місць для занять, інвентаря, одягу, взуття;
- застосування захисних засобів;
- регулярний лікарський контроль;
- виконання гігієнічних вимог;
- щоденна виховна робота.

Цей комплекс педагогічних заходів був запропонований студентами (юнаками та дівчатами) з двох вищих навчальних закладів та з подібною тенденцією для

отримання відповіді на поставлене питання.

Висновки.

1. Підсумовуючи, можемо стверджувати, що травматизм у процесі спортивної гри – досить поширене явище. 74,8 % студентської молоді отримували травми на заняттях зі спортивних ігор. За кількістю випадків травм переважають юнаки.
2. Основними причинами травм у процесі рухової активності, на думку студентів, слід вважати недоліки організаційного та методичного характеру. За результатами анкетування, можна стверджувати, що всі тренери-викладачі, без винятку, володіють знаннями та навиками першої медичної (долікарської) допомоги. Були також намічені педагогічні умови, які має створити тренер-викладач, щоб навчально-тренувальний процес зі спортивних ігор був нетравматичним, зокрема: правильна

організація та методика занять; забезпечення хорошого стану місць для занять, інвентаря, одягу, взуття; застосування захисних засобів; регулярний лікарський контроль; виконання гігієнічних вимог; щоденна виховна робота.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку

полягають вивченні травм серед спортсменів-ігровиків.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Вакарчук, І. О. (2008). Стан, проблеми, перспективи розвитку фізичного виховання і спорту у вузах України (концепція Міністерство освіти і науки України). Матеріали міжнародного наукового симпозиуму: *Фізичне виховання і спортивне вдосконалення студентів: сучасні інноваційні технології.*, 23-25 вересня, м. Одеса, 21-23.
- Войнаровский, А. (2012). Исторический анализ развития студенческого спорта в высших учебных заведениях Украины. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві.*, 2, 7-10.
- Войнаровский, А. & Войнаровська, Н. (2012). Аналіз виступів українських спортсменів на студентських Універсиадах 1993–2011 рр. [Аналіз виступів українських спортсменів на студентських Універсиадах 1993–2011 рр.] *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, 1 (17), 3-10.
- Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
- Латенко, С. Б. & Копочинська, Ю. В. (2015). Студентський спорт як засіб формування життєвих цінностей молоді і розвитку здорової особистості. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт.* 129 (3), 195-198.
- Мельник, М. Г. (2016). *Становлення та розвиток студентського спорту України в XXI столітті.* [Становлення та розвиток студентського спорту України в XXI столітті.] (Doctoral dissertation). Львів, Україна. Retrieved from: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/5332/1/Melnyk%20М.%20Н.pdf>
- Мельник, М. Г. & Пітин, М. П. (2015a). Проблеми розвитку студентського спорту України у XXI столітті. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт.* 129 (1), 169-172.
- Мельник, М. Г. & Пітин, М. П. (2015b). Кадрове забезпечення студентського спорту України впродовж 2000-2014 років. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт).* 11, 108-111.
- Мельник, М. Г. & Пітин, М. П. (2015c). Студентський спорт: перспективи наукових досліджень. *Спортивний вісник Придніпров'я.* 3, 73-76.
- Мельник, М. Г. & Пітин, М. П. (2015d). Нормативно-правове регулювання студентського спорту України. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт.* 10 (65)15, 105-108.
- Павленко, О. (2017). Клубна форма організації занять у розвитку студентського спорту. *Слобожанський науково-спортивний вісник.* 4 (60), 78-85. doi:10.15391/snsv.2017-4.014
- Положення про центр студентського спорту закладу вищої освіти* (проект) Retrieved from: <http://sportmon.org/wp-content/uploads/2018/10/Projekt-polozhennya-pro-TSentrstudentського-sportu-ZVO.doc>
- Степанюк, С. І. (2003). *Історико-соціальні аспекти розвитку студентського спортивного руху в Україні.* (Doctoral dissertation). Львів, Україна. 20.

- Степанюк, С. І. (2006). *Студентський спортивний рух: історія, сьогодення та майбутнє..* Херсон: Видавництво ХДУ.
- Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді до 2025 року (проект). [Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді до 2025 року (проект)]* Retrieved from: <http://studsport.com.ua/normatyvno-pravova-baza/>
- Bell (2003). Daniel Encyclopedia of International Games. McFarland and Company, Inc. Publishers, Jefferson, North Carolina. 590 p.
- Fisu History*. Retrieved from : https://www.fisu.net/about-fisu/fisu_history
- Roberts, S., Reeves, M., & Ryrrie, A. (2015). The influence of physical activity, sport and exercise motives among UK-based university students. *Journal of Further and Higher Education*. 39(4), 59-607.
- St Quinton, T., & Brunton, J. A. (2018). The Identification of Salient Beliefs Concerning University Students' Decisions to Participate in Sport. *Recreational Sports Journal*. 20(XX), 1-16. <https://doi.org/10.1123/rsj.2016-0037>

Стаття поступила до редакції: 18.12.2019.

Опублікована: 07.02.2020.

Аннотація. *Гребик О. В., Файдевич В. В., Тарасюк В. И. Анализ травматизма у студентів в процесі занять спортивними іграми. Цель: анализ травм среди студенческой молодежи в процессе занятий спортивными играми. Материалы и методы исследования: для решения поставленных задач использовались следующие методы исследования: теоретический анализ и обобщение данных научно-методической литературы, анкетирование; методы математической статистики. Участниками исследования являются 182 студента, среди них 95 юношей и 87 девушек. Это студенты Технологического факультета Луцкого национального технического университета (106 человек) и математического факультета Восточноевропейского национального университета имени Леси Украинский (76 человек). Организация исследования. Анкетирование проводилось в 2018 - 2019 учебном году, среди студентов с целью изучения и анализа причин возникновения травм во время занятий по спортивным играм (футбол, баскетбол, волейбол и гандбол). Результаты: во время занятий по спортивным играм, в ходе учебных, тренировочных процессов и во время соревнований по легкой атлетике, невнимательность и даже несмотря на тщательные меры предосторожности является возможность получения травмы. Статистика показывает, что подавляющее большинство повреждений возникает из-за организационных и методических ошибок в учебно-тренировочном процессе и соревновательной деятельности, а также зависит от уровня физической, технико-тактической подготовленности и состояния здоровья студентов, играющих в спортивные игры. Выводы: травматизм в процессе спортивной игры - довольно распространенное явление. 74,8% студенческой молодежи получали травмы на занятиях по спортивным играм. По количеству случаев травм преобладают юноши. Основными причинами травм в процессе двигательной активности, по мнению студентов, следует считать недостатки организационного и методического характера. По результатам анкетирования, можно утверждать, что все тренеры-преподаватели, без исключения, обладают знаниями и навыками первой медицинской (доврачебной) помощи. Были также намечены педагогические условия, которые должна создать тренер-преподаватель, чтобы учебно-тренировочный процесс по спортивным играм был нетравматическим, в частности: правильная организация и методика занятий; обеспечение хорошего состояния мест для занятий, инвентаря, одежды, обуви; применение защитных средств; регулярный врачебный контроль; выполнение гигиенических требований; ежедневная воспитательная работа.*

Ключевые слова: *травматизм; студент; причина; футбол; баскетбол; волейбол; гандбол.*

Annotation. *Hrebik O.V., Faidevich V.V., Tarasyuk V.I. The analysis of injuries at students during sports games. Materials and research methods:* to solve the tasks the following research methods were used: theoretical analysis and synthesis of scientific and methodological literature, questionnaires; methods of mathematical statistics. The study involved 182 students, including 95 young men and 87 girls. These are students of the Faculty of Technology of Lutsk National Technical University (106 students) and the Faculty of Mathematics of the East European National University named after Lesya Ukrainsky (76 students). Organization of the study. The questionnaire was conducted in the 2018 - 2019 academic year, among students, with the goal of studying and analyzing the causes of injury during classes in sports games (football, basketball, volleyball and handball). **Results:** during classes in sports games, during educational, training processes and during competitions in frivolity, carelessness and even despite careful precautions is the possibility of injury. Statistics show that the vast majority of damage occurs due to organizational and methodological errors in the educational process and competitive activity, and also depends on the level of physical, technical and tactical preparedness and health status of students playing sports games. **Conclusions:** injuries in the process of a sports game are a fairly common occurrence. 74.8% of students were injured in sports games. By the number of injuries, young men prevail. The main causes of injuries in the process of motor activity, according to students, should be considered shortcomings of an organizational and methodological nature. According to the results of the questionnaire, it can be argued that all trainers, teachers, without exception, have the knowledge and skills of first medical (pre-medical) care. The pedagogical conditions that the trainer-teacher must create in order for the educational process in sports games to be non-traumatic, in particular: the correct organization and methodology of classes; ensuring the good condition of places for classes, equipment, clothing, shoes; use of protective equipment; regular medical supervision; compliance with hygiene requirements; daily educational work.

Keywords: injuries; student; reason; football; basketball; volleyball; handball.

Reference

- Vakarchuk, I. O. (2008). Stan, problemy, perspektyvy rozvytku fizychnogo vyhovannja i sportu u vuzah Ukraïny (konceptija Ministerstva osvity i nauky Ukraïny). *Fizychno vyhovannja i sportyvne vdoskonalennja studentiv: suchasni innovacijni tehnologii*. 21.
- Vojnarovskij, A. (2012). Istoricheskij analiz razvitija studencheskogo sporta v vysshih uchebnyh zavedenijah Ukrainy. *Fizychno vyhovannja, sport i kul'tura zdorov'ja u suchasnomu suspil'stvi*. 2, 7-10.
- Vojnarovskij, A. & Vojnarovska, N. (2012). Analiz vystupiv ukrai'ns'kyh sportsmeniv na students'kyh Universiadah 1993–2011 rr. *Fizychno vyhovannja, sport i kul'tura zdorov'ja u suchasnomu suspil'stvi*. 1 (17), 3-10.
- Zakon Ukraïny «Pro fizychnu kul'turu i sport». Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
- Latenko, S. B. & Kopochynska, Ju. V. (2015). Students'kyj sport jak zasib formuvannja zhyttjevyh cinnostej molodi i rozvytku zdorovoi' osobystosti. *Visnyk Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universytetu. Serija: Pedagogichni nauky. Fizychno vyhovannja ta sport*. 129 (3), 195-198.
- Mel'nyk, M. G. (2016). *Stanovlennja ta rozvytok students'kogo sportu Ukraïny v HHI stolitt.* (Doctoral dissertation). L'viv, Ukraïna. Retrieved from: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/5332/1/Melnyk%20M.%20H.pdf>
- Mel'nyk, M. G. & Pityn, M. P. (2015a). Problemy rozvytku students'kogo sportu Ukraïny u HHI stolitti. *Visnyk Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universytetu. Serija: Pedagogichni nauky. Fizychno vyhovannja ta sport*. 129 (1), 169-172.
- Mel'nyk, M. G. & Pityn, M. P. (2015b). Kadrove zabezpechennja students'kogo sportu Ukraïny vprodovzh 2000-2014 rokiv. *Naukovyj chasopys NPU imeni MP Dragomanova. Serija 15: Naukovo-pedagogichni problemy fizychnoi' kul'tury (fizychna kul'tura i sport)*. 11, 108-111.
- Mel'nyk, M. G. & Pityn, M. P. (2015c). Students'kyj sport: perspektyvy naukovyh doslidzen'. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja*. 3, 73-76.

- Mel'nyk, M. G. & Pityn, M. P. (2015d). Normatyvno-pravove reguljuvannja students'kogo sportu Ukrainy. *Naukovyj chasopys Nacional'nogo pedagogichnogo universytetu imeni M.P. Dragomanova. Serija № 15. "Naukovo-pedagogichni problemy fizychnoi' kul'tury / Fizychna kul'tura i sport.* 10 (65)15, 105-108.
- Pavlenko, O. (2017). Klubna forma organizacii' zanjat' u rozvytku students'kogo sportu. *Slobozhans'kyj naukovo-sportyvnyj visnyk.* 4 (60), 78-85. doi:10.15391/snsv.2017-4.014 *Polozhennja pro centr students'kogo sportu zakladu vyshhoi' osvity* (proekt) Retrieved from: <http://sportmon.org/wp-content/uploads/2018/10/Proekt-polozhennja-pro-TSentrstudentskogo-sportu-ZVO.doc>
- Stepanjuk, S. I. (2003). *Istoryko-social'ni aspekty rozvytku students'kogo sportyvnoho ruhu v Ukraini.* (Doctoral dissertation). L'viv, Ukrain'a. 20.
- Stepanjuk, S. I. (2006). *Students'kyj sportyvnyj ruh: istorija, s'ogodennja ta majbutnje.* Herson: Vydavnytstvo HDU
- Strategija rozvytku fizychnogo vyhovannja ta sportu sered students'koi' molodi do 2025 roku* (proekt) Retrieved from: <http://studsport.com.ua/normatyvno-pravova-baza/>
- Bell (2003). Daniel Encyclopedia of International Games. McFarland and Company, Inc. Publishers, Jefferson, North Carolina. 590 p.
- Fisu History.* Retrieved from : https://www.fisu.net/about-fisu/fisu_history
- Roberts, S., Reeves, M., & Rylie, A. (2015). The influence of physical activity, sport and exercise motives among UK-based university students. *Journal of Further and Higher Education.* 39(4), 59-607.
- St Quinton, T., & Brunton, J. A. (2018). The Identification of Salient Beliefs Concerning University Students' Decisions to Participate in Sport. *Recreational Sports Journal.* 20(XX), 1-16. <https://doi.org/10.1123/rsj.2016-0037>

Відомості про авторів / Information about the Authors

Гребік Олег Васильович: к.пед.н., доцент; Луцький національний технічний університет: вул. Львівська, 75, м. Луцьк, 43000, Україна

Гребик Олег Васильевич: к.пед.н., доцент; Луцкий национальный технический университет: ул. Львовская, 75, г. Луцьк, 43000, Украина.

Hrebik Oleg: Phd (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor; Lutsk National Technical University: Str. Lviv, 75, Lutsk, 43000, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0001-5255-7263>;

E-mail: bakiko_igor@mail.ru

Файдевич Володимир Володимирович: к.пед.н., доцент; Луцький національний технічний університет: вул. Львівська, 75, м. Луцьк, 43000, Україна.

Файдевич Владимир Владимирович: к.пед.н., доцент; Луцкий национальный технический университет: ул. Львовская, 75, г. Луцьк, 43000, Украина.

Faydevich Vladimir: Phd (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor; Lutsk National Technical University: Str. Lviv, 75, Lutsk, 43000, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0001-8432-3074>;

E-mail: volodiafadya@gmail.com

Тарасюк Володимир Йосипович: керівник фізичного виховання Луцького педагогічного коледжу, викладач-методист, відмінник освіти, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України: пр. Воли, 36, м. Луцьк, 43010, Україна.

Тарасюк Владимир Иосифович: руководитель физического воспитания Луцкого педагогического колледжа, преподаватель-методист, отличник образования, Заслуженный работник физической культуры и спорта Украины: пр. Воли, 36, г. Луцьк, 43010, Украина.

Tarasyuk Vladimir: head of Physical Education at Lutsk Pedagogical College, methodologist, excellent student, Honored Worker of Physical Culture and Sports of Ukraine: 36 Voli Ave., Lutsk, 43010, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0001-5146-9085>;

E-mail: bakiko_igor@mail.ru